

Raport z Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Czeladź na lata 2004-2015”.

Raport o stanie środowiska naturalnego na terenie gminy Czeladź

Definicja środowiska zapisana jest w obowiązujących przepisach bardzo szeroko. Zgodnie z art. 3, pkt 39 ustawy Prawo ochrony środowiska, „środowisko to ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnia ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływanie pomiędzy tymi elementami”. Ustawa wprowadziła ochronę poszczególnych elementów środowiska oraz przepisy chroniące człowieka przed uciążliwościami. Przepisy zobowiązały gminę do posiadania Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami. Dokumenty te zostały uchwalone w 2004 r. i są na bieżąco realizowane.

I. Ochrona powietrza.

Powietrze jest jednym z najważniejszych elementów środowiska. Jego zanieczyszczenie powoduje bezpośrednie zagrożenie dla wszystkich żywych organizmów, a przede wszystkim człowieka. Na terenie Czeladzi nie ma zakładów przemysłu ciężkiego, które emitują najwięcej zanieczyszczeń do powietrza. Głównym lokalnym źródłem emisji są piece i kotłownie wykorzystywane do ogrzewania budynków i lokali mieszkalnych oraz ruch samochodowy. Niestety ze względu na położenie Czeladzi w środku dużej aglomeracji przemysłowej następuje migracja zanieczyszczeń emitowanych przez zakłady typu elektrociepłownie, huty, kopalnie, cementownie, itp. Dlatego w naszym mieście już od roku 2000 udzielane są dofinansowania dla osób fizycznych na zmianę sposobu ogrzewania. Działania w zakresie likwidacji „niskiej emisji” realizowane są w oparciu o uchwałę nr XV/102/99 z dnia 18 listopada 1999 r. Rady Miejskiej w Czeladzi z późn. zmianami w sprawie dofinansowania ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na modernizację systemów spalania paliw stałych na cele grzewcze i bytowe w lokalach i budynkach mieszkalnych w Czeladzi. Do dnia dzisiejszego z dofinansowań do zmiany sposobu ogrzewania z węglowego na proekologiczne skorzystało ok. 765 właścicieli lub najemców gospodarstw domowych.

Ilość udzielonych dofinansowań w poszczególnych latach

Lp.	Rok	Ilość udzielonych dofinansowań
1	2000	46
2	2001	78
3	2002	79
4	2003	80
5	2004	100
6	2005	126
7	2006	120
8	2007	71
9	2008	65
Razem		765

W roku 2006 przeprowadzane były badania jakości powietrza, z uwagi na ochronę zdrowia ludzi wyodrębniono strefy zaliczone do klas od A do C (od klasy najbardziej do najmniej korzystnej). Strefa powiatu będzińskiego dla zanieczyszczeń takich jak: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, pył zawieszony PM10 (cząsteczki o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów), ołów Pb, węglowodór aromatyczny benzen C₆H₆, tlenek węgla CO oraz ozon O₃ mieści się w łącznej klasie A (co oznacza poziom zanieczyszczeń najmniej niekorzystny). Miasto Czeladź dąży do zmniejszenia „niskiej emisji” również poprzez przeprowadzanie termomodernizacji budynków i przyłączanie ich do sieci ciepłej zdalaczynnej. Zakład Budynków Komunalnych prowadzi prace i ustalenia z Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej mające na celu doprowadzenie sieci i przyłączenie budynków na osiedlu Nowotki.

II. Zanieczyszczenie gleb.

W październiku 2005 r. Miasto zleciło Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach wykonanie badań prób glebowych. Celem badań było rozpoznanie stanu zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi oraz określenie zawartości mikroelementów, stopnia ich zakwaszenia i zasobności.

Analiza pobranych próbek gleby wskazuje, że w badanych próbkach gleby zawartość metali ciężkich: ołowiu, kadmu i cynku prawie w 100% przekracza granice wartości dopuszczalnej a w niektórych punktach przekracza je nawet kilkakrotnie. Natomiast zawartość niklu mieści

się we wszystkich próbkach w granicach wartości dopuszczalnych. Celem badania odczynu gleby (pH) jest określenie potrzeb jej wapnowania, natomiast badanie zawartości fosforu, potasu i magnezu jest określenie ich ilości w celu zastosowania odpowiedniego nawożenia w zależności od potrzeb roślin. Analiza odczynu i zasobności gleby wykazała małe zróżnicowanie kwasowości gleby z przewagą gleb obojętnych i zasadowych, w związku z tym potrzeby wapnowania w 95 % określono jako zbędne i tylko w 5% na wskazane. Najbardziej zakwaszone gleby występują na terenie „Zarzecz” czyli przy Osiedlu 35 Lecia w Czeladzi i zostały one wskazane do wapnowania.

III. Zieleń miejska.

1. Bieżące utrzymanie zieleni.

Zadania w zakresie bieżącego utrzymania zieleni miejskiej i parkowej w naszym mieście wykonuje Miejski Zarząd Gospodarki Komunalnej w Czeladzi. Powierzchnia utrzymywanej na bieżąco zieleni parkowej wynosi 351 110 m² do czego należy dodać zrekultywowaną część hałdy w pobliżu parku Alfred, która została obsadzona drzewami- 19 999 m².

Powierzchnia zieleni miejskiej (zieleń przydrożna, skwery, zieleńce) wynosi: 267 709 m².

W okresie całego roku wykonywane są następujące czynności w ramach zieleni parkowej i miejskiej polegające na:

- grabieniu
- koszeniu
- malowaniu ławek koszy na śmieci urządzeń zabawowych
- przycinanie drzew
- przycinanie żywopłotów
- pielęgnacji róż i krzewów
- nasadzaniu kwiatów
- sadzeniu drzew i krzewów
- karczowaniu pni

W ramach bieżącego utrzymania zieleni dokonano w 2008r. następujących nasadzeń:

- wysadzenie 200 szt. róż, 80 szt. berberysu, 20 szt. winobluszczu – parking przy Kościele Św. Stanisława w Czeladzi,
- 40 szt. żywotników, 40 szt. jałowca płożącego - plac Konstytucji,
- 900 szt. cebulek tulipanów, które wejdą wiosną – plac Konstytucji,
- 2000 szt. cebulek krokusów wysadzono w parkach Kościuszki, Grabek i za Urzędem.

Środki finansowe przeznaczone na pielęgnację zieleni to ok. 470 439 zł rocznie.

2. Akcje nasadzeń zieleni.

Od kilku lat organizowane są w naszym mieście akcje nasadzeń zieleni.

W dniu 10 października br. w ramach projektu „Czas na Las” realizowanego przy współudziale „Fundacji Aeris Futuro” z Krakowa posadzono 420 szt. drzew na terenie po zrehabilitowanej hałdzie przy parku Alfred.

Również w październiku br. na terenie miasta wysadzono 1000 szt. drzew i krzewów o następujących gatunkach : lipa, buk, klon, akacja, jarząb, miłorząb, brzoza , forsycja, tawuła, dereń, liguster.

Zieleni była wysadzona w zamian za usunięcie drzew pod liniami wysokiego napięcia.

Nasadzenia były wykonane w następujących miejscach:

- a) teren Cmentarza Komunalnego przy ul. Wojkowickiej,
- b) wzdłuż ogrodzenia ogrodów działkowych „Słoneczny Poranek” przy ul. Wojkowickiej,
- c) teren po zrehabilitowanej hałdzie przy parku Alfred,
- d) teren za sklepem Lidl.

Burmistrz Miasta Czeladź wydaje decyzje na usunięcie drzew i krzewów, w których w zamian za usunięcie zieleni zobowiązuje się wnioskodawcę do nasadzeń drzew lub krzewów na terenie miasta. Z naszej analizy wynika, że co roku dużo więcej powstaje nowych nasadzeń niż jest usuwanych drzew. Wnioskodawcy składają informację o dokonaniu nasadzeń, które później kontrolowane są w terenie.

IV. Gospodarka odpadami.

System gospodarki odpadami w gminie Czeladź funkcjonuje w oparciu o ustawę z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity Dz. U. Nr 236, poz. 2008 z 2005 r. z późn. zm.) oraz „Program Ochrony Środowiska dla miasta Czeladź na lata 2004-2015” wraz z „Planem Gospodarki Odpadami dla miasta Czeladź na lata 2004-2015” i „Regulamin utrzymania czystości i porządku w gminie Czeladź” wprowadzony uchwałą Nr LXXIX/1168/2006 Rady Miejskiej w Czeladzi z dnia 13 czerwca 2006 r.

Każdy mieszkaniec miasta posiada dostęp do kompleksowego systemu gospodarki odpadami. W zakresie odbioru odpadów komunalnych stałych oraz ciekłych zbieranych w zbiornikach bezodpływowych mieszkańców może obsługiwać 22 przedsiębiorców, którzy posiadają zezwolenia na prowadzenie działalności w powyższym zakresie. Są to:

1. Zakład Oczyszczania Miasta Zbigniew Strach- 42-274 Konopiska, Korzonek 98 tel. 034 366 89-84- zezwolenie dotyczy odpadów komunalnych stałych.

2. STENA Sp. z o.o. – Oddział Zakład Wtórmet, 41-100 Siemianowice Śląskie przy ul. M. Konopnickiej 11 tel. 032 351-35-70, 032 351-35-73 – zezwolenie dotyczy odpadów komunalnych stałych.
3. Przedsiębiorstwo Handlowo Transportowe „KEDAT”, 42-530 Dąbrowa Górnicza, ul. Warszawska 14A- tel. 032 264-50-31, 032 262-22-85- zezwolenie dotyczy odpadów komunalnych stałych.
4. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., 42-500 Będzin, ul. Kościuszki 140 tel. 032 267-42-18, 0 32 267-42-19 – zezwolenie dotyczy opróżniania zbiorników bezodpływowych.
5. SITA Czeladź Sp. z o.o., SITA Czeladź Sp. z o.o. z siedzibą: 41-200 Sosnowiec, ul. Mikołajczyka 61/63 – zezwolenie dotyczy odpadów komunalnych stałych.
6. TOI TOI Systemy Sanitarne Sp. z o.o., 42-500 Będzin, ul. Świerczewskiego 115- tel. 032 267 05-10 wew. 106 – zezwolenie dotyczy opróżniania zbiorników bezodpływowych.
7. A.S.A. Eko Polska Sp. z o.o., 41-800 Zabrze, ul. Lecha 10, tel. 032 78-60-866, fax wew. 19. Adres do korespondencji 41-200 Sosnowiec, ul. Radocha 4 – zezwolenie dotyczy odbioru odpadów komunalnych stałych.
8. Andrzej Książek Usługi Asenizacyjne, 42-500 Będzin, Plac 3-go Maja 10/4 tel. 0 508 328-608 – zezwolenie dotyczy opróżniania zbiorników bezodpływowych.
9. ALBA PGK Czeladź Sp. z o.o., 41-250 Czeladź, ul. Wojkowicka 14A, tel. 032 265-12-72, 032 265-12-89 – zezwolenie dotyczy odbioru odpadów komunalnych stałych.
10. Janusz Bochenek Firma EKO, 42-512 Psary, ul. Szkolna 94 tel. 0 603 930 812 – zezwolenie dotyczy opróżniania zbiorników bezodpływowych.
11. Zakład Usługowy Konserwacja Terenów Zielonych Jacek Wieczorek, 41-933 Bytom, ul. Łokietka 4, tel. 032 286-50-70 – zezwolenie dotyczy odbierania odpadów komunalnych stałych i opróżniania zbiorników bezodpływowych.
12. REMONDIS Sp. z o.o., 41-203 Sosnowiec, ul. Baczyńskiego 11, tel. 032 293-80-62 – zezwolenie dotyczy odbierania odpadów komunalnych stałych i opróżniania zbiorników bezodpływowych.
13. PTS ALBA Sp. z o.o., 41-503 Chorzów, ul. Bytkowska 15, tel. 032 249-56-80 – zezwolenie dotyczy odbierania odpadów komunalnych stałych.
14. „EKO-ZAG” Sp. z o.o., 43-100 Tychy, ul. Długa 200, tel. 032 216-95-29 – zezwolenie dotyczy odbierania odpadów komunalnych stałych i opróżniania zbiorników bezodpływowych.

15. „EKOŚRODOWISKO” Sp. z o.o., 41-909 Bytom, ul. Cyryla i Metodego 50, tel. 032 388-68-00 – zezwolenie dotyczy odbierania odpadów komunalnych stałych i opróżniania zbiorników bezodpływowych.
16. PTH-U „INTERPROMEX” Sp. z o.o., 42-500 Będzin, ul. Paryska 11, tel. 032 267-44-20 – zezwolenie dotyczy odbierania odpadów komunalnych stałych.
17. ALBA MPGK Sp. z o.o., 41-300 Dąbrowa Górnicza, ul. Starocementarna 2, tel. 032 262-50-29 – zezwolenie dotyczy odbierania odpadów komunalnych stałych.
18. ALBA ekoserwis Sp. z o.o., 41-922 Radzionków, ul. Sikorskiego 5, tel. 032 324-69-44 – zezwolenie dotyczy odbierania odpadów komunalnych stałych.
19. Wywóz Nieczystości oraz Przewóz Ładunków Wiesław Strach, 42-200 Częstochowa, ul. Kosmowskiej 6/94 – zezwolenie dotyczy odbierania odpadów komunalnych stałych.
20. F.H.U. SKOTAQUA Agnieszka Skotarska, 42-512 Psary, ul. Szkolna 94 – tel. 032 363-48-25, 0 604-809-216 – zezwolenie dotyczy opróżniania zbiorników bezodpływowych.
21. Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Van Gansewinkel Górny Śląsk Sp. z o.o., 41-706 Ruda Śląska, ul. Piotra Skargi 87 – tel. 032 242-21-10 – zezwolenie dotyczy odbierania odpadów komunalnych stałych.
22. Siewierskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą: 42-470 Siewierz, ul. Krakowska 45 – zezwolenie dotyczy odbierania odpadów komunalnych stałych.

Informacje o ilości zebranych odpadów przedstawia poniższa tabela.

Zestawienie ilości zebranych odpadów w poszczególnych latach

	2004	2005	2006	2007	2008 (od 1.01 do 30.06)
Odpady komunalne [Mg]	8 221,90	8 830,57	10 204,47	9 002,21	3 622,12
Odpady zbierane selektywnie i wysegregowane ze zmieszanych odpadów komunalnych [Mg]	87,10	159	62,86	151,60	182,50
Odpady niebezpieczne [Mg]	0,18	0,22	0,27	0,65	11,05

Na terenie miasta Miejski Zarząd Gospodarki Komunalnej na bieżąco uprząta tzw. „dzikie wysypiska”. W roku bieżącym zebrano, aż 40 Mg odpadów pochodzących z „dzikich wysypisk”.

Dużym problemem na terenie naszego miasta jest azbest, który występuje głównie w postaci płyt cementowo-azbestowych, które stanowią elewacje lub pokrycia dachowe budynków

mieszkalnych wielorodzinnych. W wyrobach zawierających azbest (płyty cementowo-azbestowe) stosowano głównie azbest chryzotylowy (azbest biały z grupy serpentynów), który charakteryzuje się stosunkowo małą szkodliwością (w porównaniu do azbestów z grupy amfiboli, azbest krokidolitowy, tremolitowy, antofyllitowy, amosytowy, aktynolitowy). Szkodliwość wyrobów zawierających azbest wynika bezpośrednio z faktu uwalniania pyłu azbestowego do otoczenia z wyrobu w trakcie jego eksploatacji. Pył ów uwolnić się może również w następstwie procesów starzenia, nie zastosowania konserwacji wyrobu, destrukcji wyrobu, a także podczas nieprawidłowego wykonywania działań naprawczych, usuwania, przemieszczania wyrobu lub odpadów powstałych po demontażu. Na podstawie informacji przekazanych przez administratorów budynków wielorodzinnych określono występowanie następujących ilości azbestu.

Azbest występujący w zabudowie wielorodzinnej

Lp.	Administrator budynków	Ilość płyt azbestowo-cementowych	Przewidywany termin usunięcia
1	Czeladzka Spółdzielnia Mieszkaniowa	108 626 m ²	do końca 2032 r.
2	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Saturn”	15 094 m ²	w latach 2008-2011
3	Zakład Budynków Komunalnych	320 m ²	w latach 2009-2010
4	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „ADM”	2515 m ² +(10 budynków o pokryciach dachowych z eternitu)	2515 m ² w roku 2009 pozostała ilość do roku 2032
Razem:		126 555 m² +(10 budynków o pokryciach dachowych z eternitu)	

Na podstawie inwentaryzacji występowania azbestu w zabudowie jednorodzinnej przeprowadzonej przez Powiat będziński w roku 2006 stwierdzono, iż na terenie naszego miasta w zabudowie jednorodzinnej azbest występuje jedynie w ilości ok. 1 471,70 m², co stanowi 1,14% całości azbestu zlokalizowanego w budownictwie mieszkaniowym.

V. Gospodarka wodno-ściekowa.

W gminie Czeladź jest 25 147 mieszkańców przyłączonych do sieci kanalizacyjnej. Rocznie jest odbierane ok. 1 035 696 m³ ścieków. Większość powstających na terenie miasta ścieków sanitarnych jest odprowadzana na oczyszczalnię ścieków w Sosnowcu i Katowicach, a jedynie część ścieków sanitarnych wprowadzana jest do rzeki Brynicy (dzielnica Stare Piaski), poprzez tzw. rynną Saturnowską.

Na odcinku rzeki Brynicy w granicach administracyjnych naszego miasta usytuowanych jest 8 wylotów ścieków w części prawobrzeżnej i 10 wylotów w części lewobrzeżnej. W znacznej większości wylotami tymi są odprowadzane ścieki deszczowe, które przed wpłynięciem do rzeki są podczyszczane w separatorach. W ciągu ostatnich lat udało się zlikwidować 12 wylotów kanalizacji ogólnospławnej do rzeki. Ścieki, które były poprzez te wyloty odprowadzane do rzeki są odprowadzane za pomocą kolektora KSL na oczyszczalnię. Również zlikwidowano osadniki Imhoffa i piaskowniki znajdujące się przy ul. Staszica na wysokości ul. Siemianowickiej. Bieżącą eksploatacją oraz porządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej zajmuje się Zakład Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o.

Na terenie gminy znajdują się obecnie 3 ujęcia wód głębinowych, są to:

- ujęcie nr 1 przy ul. Grodzieckiej w administracji ZIK Sp. z o.o.; Ujęcie eksploatowane jest na podstawie pozwolenia wodnoprawnego - Decyzja Starosty Będzińskiego nr WAIŚ.62230-11/07 z dn. 23.01.2008 r. – termin obowiązywania 22.01.2008 - 22.01.2028
- ujęcie nr 2 przy ul. Szpitalnej w administracji ZIK Sp. z o.o.; Ujęcie eksploatowane jest na podstawie pozwolenia wodnoprawnego - Decyzja Starosty Będzińskiego nr WAIŚ.62230-11/07 z dn. 23.01.2008 r. – termin obowiązywania 22.01.2008 - 22.01.2028
- ujęcie nr 3 przy ul. Przeląjskiej w administracji ZIK Sp. z o.o.; Ujęcie eksploatowane jest na podstawie pozwolenia wodnoprawnego - Decyzja Starosty Będzińskiego nr WAIŚ.62230-12/07 z dn. 24.01.2008 r. – termin obowiązywania 23.01.2008 - 23.01.2028

Zgodnie z umową zawartą pomiędzy Ośrodkiem Badań i Kontroli Środowiska Sp. z o.o. w Katowicach a Zakładem Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o. na bieżąco wykonywane są analizy bakteriologiczne i fizykochemiczne wody pitnej.

Woda z ujęć znajdujących się na terenie gminy Czeladź charakteryzuje się podwyższoną twardością, więc w celu zachowania norm, następuje mieszanie jej z wodą dostarczaną przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów w Katowicach o niskiej twardości.

W roku bieżącym mieszkańcy wielokrotnie skarżyli się na złą jakość wody pitnej dostarczanej z ujęcia Szyb Paweł poprzez Stację Uzdatniania Wody CECHAMOG. W maju br. wydana została opinia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, która potwierdza zawyżoną sumaryczną zawartość wapnia i magnezu lecz nie kwestionuje jej przydatności do spożycia, nie zawiera informacji o istniejących zagrożeniach dla zdrowia i życia. Tak, więc woda ta jest zdatna do picia.

Rzeka Brynica

Dolina Brynicy pełni funkcję korytarza ekologicznego o znaczeniu regionalnym. Potrzebę jej ochrony postulowano wcześniej już w ramach projektowanego Systemu Obszarów Chronionych Województwa Katowickiego.

Gmina Czeladź w roku 1996 zainicjowała cykl spotkań z gminami leżącymi w zlewni rzeki Brynicy, mających na celu powołanie Międzygminnego Związku czy Porozumienia Gmin, którego efektem byłoby osiągnięcie:

- doprowadzenia wód rzeki Brynicy do II klasy czystości, poprzez działania zmierzające do oczyszczenia ścieków na terenie jej zlewni,
- zabezpieczenie źródeł wody pitnej i wykorzystanie istniejących lub przyszłych oczyszczalni ścieków,
- rewaloryzacja krajobrazowa i restytucja środowiska przyrodniczego pradoliny rzeki Brynicy i jej dopływów.

W chwili obecnej chcielibyśmy powrócić do tematu i zorganizować spotkanie inicjujące powstanie Stowarzyszenia Gmin.

W 2006r. miasto zleciło Ośrodkowi Badań i Kontroli Środowiska w Katowicach wykonanie opracowania „Ocena jakości wód rzeki Brynicy w punktach badawczych zlokalizowanych powyżej i poniżej miasta Czeladź oraz wód w Rowie Michałkowickim”. W punktach badawczych powyżej Czeladzi i w punkcie poniżej Czeladzi stwierdzono wysokie średnioroczne stężenia następujących wskaźników zanieczyszczeń: amoniaku, azotu ogólnego, fosforu i fosforanów, siarczanów, substancji rozpuszczonych ogólnych, liczby bakterii coli typu kałowego oraz ogólnej liczby bakterii grupy coli. Generalnie wskaźniki te są charakterystyczne dla zanieczyszczeń z sektora komunalnego. Stężenia tych wskaźników odpowiadały wodom V klasy jakości, czyli wody złej jakości.

Można stwierdzić, że wody rzeki Brynicy już przed miastem Czeladzią są wodami złej jakości, gdzie wskaźniki takie jak amoniak, azot, fosfor i fosforany, siarczany, substancje rozpuszczone oraz liczba bakterii grupy coli występują w stężeniach odpowiadających wodom V klasy czystości.

Jakość wód Rowu Michałkowickiego przy ujściu do Brynicy można określić jako wody złej jakości.

Zanieczyszczenie wód Brynicy jest kompleksowe tzn. w zakresie prawie wszystkich badanych wskaźników. Dlatego też kompleksowe powinny być działania zmierzające do przywrócenia jej czystości nie w jednym miejscu, ale na całej długości. Potwierdza to potrzebę wspólnych działań gmin np. poprzez powołanie Stowarzyszenia.

VI. Hałas.

Na terenie miasta Czeladź zaobserwowano znaczne natężenie hałasu drogowego spowodowanego ruchem samochodowym. Największe natężenia hałasu występują wzdłuż drogi krajowej 94 (DK94), która stanowi ważny ciąg komunikacyjny na kierunku wschód zachód, i choć prowadzi przez centrum miasta ma charakter tranzytowy z dużym udziałem pojazdów ciężkich (9-12%). Dopuszczalne poziomy natężenia hałasu kształtują się na następującym poziomie:

- a) tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, tereny zabudowy jednorodzinnej, tereny domów opieki społecznej, tereny szpitali:
- pora dzienna ($6^{00} - 22^{00}$) – 55 dB,
  - pora nocna ($22^{00} - 6^{00}$) – 50 dB;
- b) tereny zabudowy wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, tereny mieszkaniowo-usługowe, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe:
- pora dzienna ($6^{00} - 22^{00}$) – 60 dB,
  - pora nocna ($22^{00} - 6^{00}$) – 50 dB;

Natężenie ruchu na odcinku DK94 w Czeladzi (ul. Staszica i Będzińska)

Odcinek drogowy	Natężenie ruchu [P/dobę]	Udział poj. ciężkich [%]	
DK94 – ulica Staszica odcinek pomiędzy granicą miasta a skrzyżowaniem z ulicą Siemianowicką (2006 r.)	16 413	10,0	
DK94 – ulica Staszica odcinek pomiędzy skrzyżowaniem z ulicą Siemianowicką a skrzyżowaniem z ulicą Mysłowicką (2006 r.)	18 995	9,0	
DK94 – ulica Staszica odcinek pomiędzy skrzyżowaniem z Mysłowicką a skrzyżowaniem z ulicą Grodziecką (2006 r.)	16 951	12,0	
DK94 – ulica Staszica odcinek pomiędzy skrzyżowaniem z ulicą Grodziecką a granicą miasta (2006 r.)	20 945	9,0	Wzrost ruchu
DK94 – ulica Staszica odcinek pomiędzy granicą miasta a skrzyżowaniem z ulicą Siemianowicką (2025 r.)	16 897	7,5	+2%
DK94 – ulica Staszica odcinek pomiędzy skrzyżowaniem z ulicą Siemianowicką a skrzyżowaniem z ulicą Mysłowicką (2025 r.)	21 140	7,5	+11%
DK94 – ulica Staszica odcinek pomiędzy skrzyżowaniem z Mysłowicką a skrzyżowaniem z ulicą Grodziecką (2025 r.)	23 716	7,5	+39%

DK94 – ulica Staszica odcinek pomiędzy skrzyżowaniem z ulicą Grodziecką a granicą miasta (2025 r.)	22 703	7,5	+8%
--	---------------	------------	------------

Na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w okresie od 13.09 do 5.10.2006 r. wykonane zostały pomiary hałasu przenikającego do środowiska z DK94. Na podstawie przeprowadzonych pomiarów hałasu stwierdzono, że:

- a) równoważny poziom dźwięku w odległości 10 m od skrajnego pasa ruchu na wysokości 4,0 m na odcinku od granicy miasta z Siemianowicami do ul. Siemianowickiej kształtuje się na poziomie:
  - w porze dziennej 69,5 dB,
  - w porze nocnej 63,2 dB;
- b) równoważny poziom dźwięku w odległości 10 m od skrajnego pasa ruchu na wysokości 4,0 m na odcinku od ul. Siemianowickiej do ul. 1 Maja kształtuje się na poziomie:
  - w porze dziennej 68,8 dB,
  - w porze nocnej 63,1 dB;
- c) równoważny poziom dźwięku w odległości 10 m od skrajnego pasa ruchu na wysokości 4,0 m na odcinku od ul. 1 Maja do skrzyżowania ul. Będzińskiej i Grodzieckiej kształtuje się na poziomie:
  - w porze dziennej 70,1 dB,
  - w porze nocnej 63,2 dB;
- d) równoważny poziom dźwięku w odległości 10 m od skrajnego pasa ruchu na wysokości 4,0 m na odcinku od skrzyżowania ul. Będzińskiej i Grodzieckiej do granicy z miastem Będzin kształtuje się na poziomie:
  - w porze dziennej 70,4 dB,
  - w porze nocnej 64,5 dB;
- e) w pobliżu budynku przy ul. Staszica 105 na wysokości 4,0 m:
  - występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze dziennej o 13,6 dB,
  - występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze nocnej o 18,1 dB,
- f) w pobliżu budynku przy ul. Składkowskiego 6 na wysokości 4,0 m:
  - nie występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze dziennej i nocnej,
- g) w pobliżu budynku przy ul. Staszica 47 (SP 3) na wysokości 4,0 m:
  - występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze dziennej o 1,3 dB,
  - nie występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze nocnej,
- h) w pobliżu budynku przy ul. Staszica 41 na wysokości 4,0 m:

- występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze dziennej o 14,1 dB,
  - występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze nocnej o 13,3 dB,
- i) w pobliżu budynku przy ul. Kilińskiego 54 na wysokości 4,0 m:
- występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze dziennej o 2,6 dB,
  - występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze nocnej o 3,1 dB,
- j) w pobliżu budynku przy ul. Legionów 1 na wysokości 4,0 m:
- występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze dziennej o 6,5 dB,
  - występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze nocnej o 8,4 dB,
- k) w pobliżu budynku przy ul. Podwalnej 23 na wysokości 4,0 m:
- występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze dziennej o 9,0 dB,
  - występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze nocnej o 16,8 dB,
- l) w pobliżu budynku przy ul. Ciasnej 3 na wysokości 4,0 m:
- występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze dziennej o 9,5 dB,
  - występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze nocnej 15,4 dB,
- m) w pobliżu budynku przy ul. Będzińskiej 66 na wysokości 4,0 m:
- występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze dziennej o 12,8 dB,
  - występują przekroczenia wartości dopuszczalnych w porze nocnej o 19,9 dB,

Dla obszarów tych wymagane jest podjęcie działań naprawczych prowadzących do wyeliminowania ponadnormatywnego oddziaływania hałasu z istniejącej drogi krajowej nr 94. Z zapisów w przygotowywanym na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad przeglądzie ekologicznym odcinka drogi krajowej nr 94 w granicach miasta Czeladź wynika, iż z uwagi na przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku, wskazane jest zastosowanie rozwiązań technicznych w postaci ekranów ochronnych, co pozwoli na zmniejszenie emisji hałasu drogowego docierającego do zabudowań. Montaż ekranów akustycznych ochronnych jest zadaniem finansowanym i realizowanym przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad.

VII. Edukacja ekologiczna.

1. Dni Ziemi, Sprzątanie Świata, konkursy.

Corocznie organizowane są w mieście akcje DNI ZIEMI i SPRZĄTANIE ŚWIATA

W ramach DNI ZIEMI każda szkoła brała czynny udział w organizowaniu akcji poprzez przeprowadzanie warsztatów, apeli, pogadanek. Organizowany był również Gminny Konkurs Wiedzy Przyrodniczo-Ekologicznej. Nagrody w postaci książek i kaset o tematyce ekologicznej finansowano ze środków budżetowych gminy.

Sprzątanie Świata polegało na sprzątanii przez szkoły terenów peryferyjnych wyznaczonych w mieście. Urząd Miasta zakupił i rozdawał materiały potrzebne do przeprowadzenia akcji (worki, rękawice foliowe, plakaty) oraz nagrody dla uczestników akcji w postaci słodyczy. W 2007r zorganizowano konkurs fotograficzny „Osobliwości Czeladzi”. Laureaci otrzymali nagrody w postaci książek, albumów sfinansowane przez budżet gminy.

2. Szkolenia ekologiczne dla dzieci i młodzieży ze szkół i przedszkoli.

Corocznie organizowane są warsztaty ekologiczne o różnej tematyce dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w Ośrodku Edukacyjnym Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Będzinie. Wiadomości przekazywane są poprzez zabawę, gry dydaktyczne, zadania manualne i proste doświadczenia.

3. Finansowanie ekologicznych kół zainteresowań

Gmina finansowała zajęcia 7 ekologicznych kół zainteresowań w szkołach podstawowych i gimnazjach.

4. Ulotki, broszury plakaty na temat segregacji odpadów w mieście

Rozprowadzono na terenie miasta ulotki na temat selektywnej zbiórki surowców wtórnych wyodrębnionych z odpadów komunalnych. W ramach akcji przypominającej o ustawowym obowiązku sprzątania po swoim psie rozpropagowano na terenie miasta plakaty „Posprzątaj po swoim psie”

5. Akcja „Wypalanie traw zabija ludzi, zwierzęta, środowisko”

W mieście prowadzona była akcja mająca na celu rozpropagowanie wśród mieszkańców plakatów na temat zakazu wiosennego wypalania traw. Plakaty zostały dostarczone do wszystkich szkół, przedszkoli oraz administracji i ogrodów działkowych.

6. Aktualizacja waloryzacji przyrodniczej Czeladzi

W 2007 roku opracowana została aktualizacja „Waloryzacji przyrodniczej Czeladzi” (wcześniej bo w 1995 roku wykonano Waloryzację przyrodniczą),

Aktualizacja zawiera m in.:

- opis powierzchni przyrodniczo cennych: Madera, Wylewy, Stawy pod Będzinem w rejonie ul. Wiosennej, wzgórze Bożecha, Czeladzkie Łąki między ulicą Mysłowicką a Będzińską, Czeladzki Las – przylega do sąsiadującego z nim Parku ‘Pszczelnik’ w Siemianowicach Śląskich,
- zieleń urządzona – Parki są jednym z najbardziej wartościowych obszarów zieleni urządzonej w mieście. Charakteryzują się zarówno walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi jak i historycznymi. Tworzą korzystny mikroklimat, który podnosi ich walory oraz stwarzają dogodne miejsca bytowania dla wielu roślin i zwierząt. Zieleń

urządzona stanowią również cmentarze, skwery, zieleń osiedlowa, aleje drzew wzdłuż ulic oraz ogrody. Zieleń urządzona spełnia bardzo istotną funkcję w mieście, wpływając wyraźnie na komfort życia jego mieszkańców oraz zwiększając poziom różnorodności życia w jego przestrzeni.

- charakterystykę zbiorowisk roślinnych – ruderalne zbiorowiska, murawy piaszczyste, murawy ciepłolubne, zarośla nadwodne, zbiorowiska szuwarowe, roślinność wodna, zbiorowiska trawiaste,
- alfabetyczny wykaz stwierdzonych roślin naczyniowych w tym objęte ochroną prawną: barwinek pospolity, bluszcz pospolity, cis pospolity, dziewięć sił bezłodygowy, jarząb szwedzki, kalina koralowa, konwalia majowa, miłorząb japoński, pierwiosnek lekarski.
- alfabetyczny wykaz stwierdzonych płazów w latach 2004 i 2007- m in. żaba wodna, jeziorkowa, trawna, moczarowa, ropucha szara, zielona, traszka zwyczajna, grzebieniasta,
- alfabetyczny wykaz stwierdzonych ptaków lęgowych.

Waloryzacja przyrodnicza oraz jej aktualizacja wykazały, że w naszym mieście znajdują się miejsca przyrodniczo - cenne, dlatego w celu ich wyeksponowania i udostępnienia mieszkańcom została wykonana ścieżka przyrodnicza oraz zlecono projekt zagospodarowania terenu Przetok.

Przyrodniczą ścieżkę dydaktyczną wykonano dzięki środkom budżetowym gminy oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach w ramach programu „Ścieżki przyrodnicze po przemysłowej części województwa śląskiego” pod merytorycznym patronatem Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Przyrody „pro Natura”. Przyrodnicza ścieżka dydaktyczna będąca jednocześnie ścieżką rowerową rozpoczyna się na granicy Czeladzi i Siemianowic Śląskich. Pierwsze pole obserwacyjne znajduje się przy Wylewach następnie ścieżka biegnie wałami rzeki przez Parki: Miejski, Grabek, 21 Listopada, Alfred. Długość ścieżki dydaktycznej wynosi 5,2 km. Po zrealizowaniu ścieżki w terenie wydano przewodnik opisujący ścieżkę i poszczególne pola obserwacyjne pod nazwą „Przyrodnicze ścieżki dydaktyczne po przemysłowej części województwa śląskiego Dolina Brynicy w Czeladzi”, który rozpropagowano w czeladzkich szkołach, przedszkolach, bibliotece oraz sąsiadujących z nami miastami.

Wykonanie **projektu zagospodarowania terenu Przetok** został zlecony firmie „ABS – Ochrona Środowiska” w Katowicach. Teren ma zostać wyposażony w małą architekturę (ławki, ścieżki, mostki, wiatrak, urządzenia napowietrzające). Mają powstać przepusty ziemne pomiędzy kanałami w celu wymuszenia ruchu wody. Teren ma zostać uporządkowany i udostępniony dla spacerujących mieszkańców

VIII. Rekultywacja terenów.

W Czeladzi na skutek prowadzonej działalności górniczej, aż do połowy lat dziewięćdziesiątych zdegradowanych zostało wiele terenów, wykorzystywanych głównie pod tereny hałd, wyrobisk popiaskowych, stawów osadowych, itp. Na dzień dzisiejszy zrekultywowane zostały hałdy skał płonnych przy ul. Granicznej i Węglowej, staw osadowy w parku Alfred oraz osadniki usytuowane za parkiem Alfred. Powyższe rekultywacje dokonywane były na zlecenie Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. Miejscem gdzie trwają jeszcze prace rekultywacyjne jest teren pogórnicy przy ul. Szyb Jana. Jest on rekultywowany poprzez zasypanie ziemią i gruzem. Rekultywacja ta jest uzgodniona decyzją Starosty Będzińskiego, a przewidywany termin zakończenia prac określono na 31 grudnia 2010 r.

Czeladź, wrzesień 2009

Kierownik
Wydziału Rozwoju Miasta
i Inżynierii Miejskiej
mgr inż. Zofia Gajdzik